

UKM 08/17 - Tro under press

I grunnloven er Den norske kirke lovregulert som Norges folkekirke, og dette danner noen rammer for kirken. Kirkemøtet definerer Den norske kirke som "en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke."¹ Dette medfører et ansvar, ikke bare overfor kirkens medlemmer, men for alle mennesker. Det å være en åpen folkekirke innebærer en åpenhet i tro og meninger. Som majoritetskirke betyr dette også at den norske kirke har et ansvar for å skape trygge rom for dialog, meninger og trosuttrykk. Å gå i dialog handler om å lytte til – og snakke med – hverandre. Dialog er et viktig redskap for å forstå egen og andres tro bedre. UKM 2017 har behandlet dette i en egen sak (UKM 06/17 Dialog i praksis).

Ungdommens kirkemøte ser med bekymring på utviklingen av at generelle menneskerettigheter er under press. I norske medier kan man i de siste årene lese og høre at mennesker blir drevet på flukt på bakgrunn av sin tro. Ungdommens kirkemøte vil sette tematikken tro under press i et globalt perspektiv og i et nasjonalt perspektiv, ved å trekke frem noen problemstillinger som ungdom i Norge kan kjenne seg igjen i.

Denne saken tar utgangspunktet i artikkel 18 i FNs menneskerettigheter som sier :

Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.

Ungdommens kirkemøte mener at denne rettigheten er under press nasjonalt og globalt. Dette vedtaket vil ta for seg noen sentrale momenter ved alle menneskers rett til å lære om og praktisere sin tro i fred, uten internt og/eller eksternt press, forfølgelse, og fare for liv ved konvertering.

Globalt perspektiv

Ungdommens kirkemøte har flere ganger behandlet saker om trosfrihet og religiøs forfølgelse (for eksempel UKM 06/12 Trosfrihet og religiøse minoriteter). Det at Ungdommens kirkemøte i 2017 setter denne problematikken på dagsorden igjen, vitner om en bekymring over situasjonen mange mennesker lever i den dag i dag. Religionsfrihet innebærer et politisk engasjement for å sikre trosfrihet for alle, retten til å ytre seg og fritt velge religion er en menneskerett. Forsvar av tro må gjelde troende som lever under press, som forfulgte grupper og som minoriteter. Som en majoritetsreligion med en sterk organisasjon, og med stor innflytelse, har kirken et ansvar for å kjempe for alles rettigheter til religiøs praksis og fri utfoldelse av tro.

Tro kan provosere og engasjere. Det er ofte en sammenheng mellom kristendomsforfølgelse og det at kristne lever som en minoritet i samfunnet. Minoriteter blir spesielt sårbare der det er tider med store sosiale og politiske endringer. Dette gjelder ikke bare kristne, men også andre religiøse minoriteter, slik som rohyingaenes situasjon i dagens Myanmar.

Dette handler om rettferdighet, og har vært behandlet av Ungdommens kirkemøte tidligere (UKM 06/12 Trosfrihet og religiøse minoriteter). Muligheten til å leve i sin tro og ha retten til å tro på det

¹ Visjonsdokumentet ble vedtatt av Kirkemøtet i 2014, se: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/2013/visjon_15_18_bokmaal.pdf

en vil, er ikke alltid tilfellet. Medlemmer av noen religioner har i mange tilfeller ikke hatt muligheten til å praktisere sin tro, der det har vært et særlig press mot religionen, eller svekket religionsfrihet. Nestekjærligheten oppfordrer kristne til å bry oss om vår neste, uansett tro og kultur. Derfor er kampen for forfulgte kristnes rettigheter alltid forbundet med kampen for trosfrihet og menneskerettigheter generelt.

Trosfrihet og Demokrati

Trosfrihet henger sammen med demokrati. Mennesker som bor i diktaturer har lite eller ingen yrings- og trosfrihet. Vi kan både historisk og i dag se at befolkningen i autoritære regimer ikke har individuell frihet, for eksempel i Thailand, Saudi Arabia og Emiratene. Myndighetene kan i stor grad undertrykke befolkningen og minoriteter gjennom å utøve makt. Minoriteter havner da ofte i opposisjon til myndighetene og regimet, noe minoriteter opplever den dag i dag. Det er tilfeller hvor kristne i mindretall må kjempe for sitt liv og sin tro. Religiøse minoriteter, enten de tilhører helt andre religioner, eller har avvikende syn innenfor den dominerende religion, er sårbare for diskriminering og forfølgelse også fra religiøse makthavere.

Kunnskap om egen tro

Etter oppfordring fra Byklekonferansen har Ungdommens kirkemøte vært opptatt av hvordan den norske kirke kan utruste ungdom med kunnskap til å takle presset ungdommen kan støte på i møte med et mangfoldig samfunn. Ungdommens kirkemøte mener at et av de viktigste grepene Den norske kirke kan gjøre er å gi barn og unge en godt forankret kunnskap om egen religiøs tro og praksis. På denne måte kan ungdom imøtekomme skepsis og spørsmål på en trygg og selvsikker måte. Spørsmålene og skepsisen som oppstår omkring tro og praksis kan både komme fra barn og unge selv, voksne og fra mennesker med tilhørighet til andre trossamfunn.

Trosuttrykk og trospraksis

Den norske kirke er en mangfoldig kirke, dette mangfoldet må også gjenspeiles i tiltak som gjør det mulig for medlemmene å gi uttrykk for sin tro. Ungdommens kirkemøte ser med bekymring på at den samiske trospraksis, språk og kultur, tross gjentatte vedtak fra både Ungdommens kirkemøte, Kirkemøtet og andre organer, fortsatt er under press. Døvekirken har også egne måter å uttrykke og utfolde sin tro på, både som en kirkelig minoritet og en minoritet i Norge. På samme måte er det flere minoriteter innenfor Den norske kirke med egne trosuttrykk. Individets rett til tro henger sammen med muligheten til å uttrykke, forsvare og lære om tro.

Tro og identitet henger tett sammen. Ungdommens kirkemøte mener at det er majoriteten i den norske kirke sitt ansvar å gi rom for at minoriteter i kirken kan praktisere sine kulturelle og språklige trosuttrykk.

Trosopplæring

Ungdommens kirkemøte 2017 mener at trosopplæring er et av de viktigste satsningsområdene som kan gi barn og ungdom trygghet og kunnskap om egen tro. Ungdommens kirkemøte mener derfor at samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner som er tilknyttet dette arbeidet spiller en avgjørende rolle. Dette støttes av tidligere fattede vedtak av Ungdommens kirkemøte. Samarbeidet med barne- og ungdomsorganisasjoner som er inkludert i Den norske kirkes trosopplæringsarbeid burde styrkes, og det burde satses mer på samarbeidsprosjekter som har mål om å gi barn og ungdom kunnskap om tro, tvil og de store eksistensielle spørsmålene.

Kunnskap om egen tro handler om retten ethvert menneske har til sin egen individuelle tro, til å bli kjent med, utvikle og vokse i den. Ungdommens kirkemøte mener at barn og unge skal være fri til å lære om og uttrykke troen i hverdagen. For barn og unge har dette en særlig betydning i skolehverdagen. Ungdommens kirkemøte mener at det må sikres reell religionsfrihet i den norske skolen, slik at barn og unge ikke kommer i en situasjon der noen føler seg presset til å måtte forsvare sin tro.

Apologetikk

Når troen likevel oppleves presset, er det viktig å kjenne seg beredt til å kunne forklare den, både for seg selv og for andre. Apologetikk handler om å ta vare på håpet og troen på Kristus som frelser. Apologetikken utforsker rasjonelle argumenter for tro, som bidrar til å styrke tro og bygge identitet hos kristne. Den som er utrustet til å forklare og forsvare troen, er tryggere i møte med andre. Apologetikk oversettes gjerne med «trosforvar». Dette er betegnelsen på en teologisk disiplin som har som formål å begrunne og forsvare troen. På sitt verste medfører apologetikk at det bygges en mur av argumenter som man kan gjemme seg bak. På sitt beste gir apologetikk innsikt i viktige etiske og filosofiske diskusjoner, og utrunder til ærlighet om tro. Å snakke om trosforvar innebærer altså ikke at kirken definerer seg som et offer eller som et mindretall. Tvert imot mener Ungdommens kirkemøte at Den norske kirke kan og bør lede an i samtaler om tro. Likevel kan enkeltmennesker oppleve at troen utfordres. Innledende samtaler om saken på Ungdommens kirkemøte viser at mange opplever et behov for kompetanse til å imøtegå misforståelser og latterliggjøring av tro. Forskning viser også at det er behov for å jobbe med dette feltet.² Ungdommens kirkemøte ønsker derfor at begrunnelse av troen og hjelp til å samtale om tro kan styrkes gjennom kirkelig utdanning og i menighetenes og organisasjonenes trosopplæringsarbeid.

Oppfordringer

Globale perspektiver

- UKM 2017 ber menigheter i Den norske kirke om å engasjere seg for forfulgte kristne og andre troende i verden, gjennom informasjonsarbeid, bønn, offer, utveksling og solidaritetshandlinger.
- UKM 2017 oppfordrer menigheten til å invitere flyktninger og andre minoritetsgrupper til gudstjenester, sosiale sammenhenger og fellesskap.
- UKM 2017 oppfordrer menigheten til å ta forfølgelse opp i konfirmasjonsundervisning.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkerådet til å innhente ressurser fra det globale ungdomsnettverket til det Lutherske verdensforbund for å belyse hva det innebærer å være en ung troende i dag.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkemøtet til å behandle en sak om tro under press hos religiøse minoriteter både i utlandet, i Norge og i egen kirke.

² Trosopplæringsprosjektet "Hvorfor akkurat Jesus?" i regi av NLA Mediehøgskolen

Gimlekollen: <http://www.damaris.no/hvorfor-akkurat-jesus/>

Rapport om forskning, behov og aktuelle tilnærminger, av Bjørn Hinderaker, høgskolelektor ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen, fra 2016: <http://www.damaris.no/wp-content/uploads/2016/11/En-helhetlig-tilnaerming-til-relgionspedagogikken-Theofilos-nr-2-2016.pdf>

- UKM 2017 oppfordrer Kirkemøtet til å bruke sin politiske påvirkningskraft til å kjempe aktivt for religiøse minoriteters rettigheter nasjonalt og internasjonalt.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkemøtet til å sette av økonomiske ressurser til økt minoritet- og inkluderingsarbeid. Dette må følges opp på regionalt og lokalt nivå.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkemøtet til å sette av økonomiske ressurser til det humanitære arbeidet til det Lutherske verdensforbund med spesielt fokus på flyktninger og konvertitter.

Nasjonale og lokale perspektiver

- UKM 2017 oppfordrer Kirkerådet og barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke til å gjøre trosopplæringsressursene sine lettere tilgjengelig og inkludere apologetikk som tema i disse.
- UKM 2017 oppfordrer lokale barne- og ungdomsgrupper til å melde seg inn i barne- og ungdomsorganisasjoner for å få tilgang til deres ressurser, og samtidig bidra til å utløse midler fra eksisterende støtteordninger (jf. UKM 2016 sin resolusjon: Innmelding av menigheters barne- og ungdomsarbeid i organisasjoner).
- UKM 2017 utfordrer Kirkemøtet til å jobbe aktivt for å sikre en god og bred kunnskapsformidling om religion i skolen, inkludert kunnskap om forskjellige trosretninger innenfor religionene. Slik kunnskap er viktige bidrag til å øke forståelsen for tro og trosliv.
- UKM 2017 vil oppfordre Kirkerådet til å sette av ressurser til å revitalisere og fremheve sentrale poenger fra Luthers lille katekisme ved f.eks. å lage en versjon for ungdom, med et mer ungdommelig språk og flere ressurser som salmer, og andre kristne sanger. Vedtaket er i samsvar med UKM 04/16 Reformator i dag.
- UKM 2017 ber om at Kirkerådet nedsetter en arbeidsgruppe som selv utarbeider en ressursbank/database hvor unge lettere kan finne ressurser som kan være til hjelp for troen i hverdagen.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkerådet til å utforme en målbar og fremtidsrettet plan som skal sette mobbing mot ungdom som praktiserer sin tro i samfunnet på agendaen. Denne planen må inneholde konkrete tiltak. Kirkerådet utfordres til å rådføre seg med UFUNG og SUNG i dette arbeidet.
- UKM 2017 ber Trosopplæringskonferansen om å sette trosforsvar på dagsorden.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkemøtet til å prioritere en større satsning på kunnskapsformidling og trosopplæring via sosiale medier.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkerådet til å forberede en sak til Kirkemøtet om mobbing av barn og unge som praktiserer sin tro.
- UKM 2017 oppfordrer Kirkerådet til å forberede en sak der man setter fokus på minoritetsgrupper i kirken.
- UKM 2017 vil minne Kirkemøtet om at Den norske kirke som trossamfunn har hatt en privilegert posisjon i det norske samfunnet og fremdeles er Norges største trossamfunn. Dette medfører et særskilt ansvar for å målbære rettighetene til andre trossamfunn, særlig der hvor disse opplever seg truet.